

Publikálva *Alfahír* (<https://alfahir.hu>)

[Címlap](#) > A trónörökös felfalja a családot? – így néz ki a szaúdi Trónok harca

[A trónörökös felfalja a családot? – így néz ki a szaúdi Trónok harca](#)

Elemzés.

A közelmúltban Szaúd-Arábiában létrehoztak egy korrupcióellenes testületet Mohamed bin Szalman herceg vezetésével. Alig kellett pár óra a megalakulás után, máris akcióba léptek. Rögtön letartóztattak 11 herceget és 4 hivatalban lévő minisztert, korábbi tárcavezetőkkel együtt.

Ha valaki azt gondolná, hogy kispályásokat csuktak le, téved. A [New York Times](#) szinte azonnal megtudta, hogy köztük van al-Valíd bin Talál herceg is. Az ő neve végigfutott a magyar sajtón, mert Orbán Viktor 2014-ben a Magyar Érdemrend középkeresztjével tüntette ki.

Az ügy kulcsa Mohamed bin Szalman és az ő ambíciói, nem a korrupció, mert ahol a közpénz a királyi kincstárat jelenti, az állam pedig a családot, ne legyenek illúzióink.

Kicsoda Mohamed bin Szalman?

A sztori akkor kezdett élesedni, amikor Muhammed bin Nájif koronaherceg még nyáron lemondott a trón iránti igényéről, a 32 éves bin Szalman javára. Könnyen a legfiatalabb szaúdi uralkodó válhat belőle, Szalman király már 81 éves, ő még az első lépései egyikeként megváltoztatta az öröklési rendet, ami egy királyságban súlyos terület.

Mit csinált? A hagyomány szerint mindig az idősebb generációk öröklik a fontos pozíciókat. Az új király viszont úgy döntött, hogy unokaöccsét, Nájifet teszi koronahercegnek, az ő helyettesének a fiatalabb Szalmant.

Bin Szalman egy igazi reformer, saját vízióval az ország jövőjéről. Elsősorban a fiatalok körében népszerű. Az ellentáborra is meglehetősen nagy, sokan túl agresszívnek tartják, főleg a külpolitikáját.

Papíron ugyan csak helyettes lett, de az ő irányítása alá került a védelmi minisztérium, valamint a gazdasági tanács, ami az ország bevételeit ellenőrzi. Nájif belügyminiszterré vált, emellett komoly szerepet vállalt a terrorizmus elleni harcban, erről az [Independent](#) írt.

Később, ahogy említettük, Nájif lemondott Mohamed javára a trónöröklésről. Miért? Nájif tényleg komoly szerepet vállalt a terrorizmus elleni harcban, remek amerikai titkosszolgálati kapcsolatokkal. Az ő nevéhez fűződik Rijád terrorizmus elleni stratégiája, ezért négyszer is merényletet követtek el ellene. 2009-ben súlyosan megsérült, sokak szerint az azóta tartó gyógyszerfüggősége miatt kellett lemondania.

A távozás viszont valószínűleg nem kizárólag az ő ötlete volt, sőt. A „*hűség bizottság*” Mekkába

rendelte, de azt senki nem tudja, hogy ott mi hangzott el. Az biztos, hogy ezután jelentette be lemondását. Szalman királynak állítólag Mohamed a kedvenc fia, akár ez is állhat a háttérben.

Miért agresszív a külpolitikája?

A király a fiát, Mohamedet bízta meg azzal, hogy a szíriai háború kapcsán dolgozzon ki egy külpolitikai stratégiát. Itt már megmutatkozott a szaúdiak új iránya: Nájif, aki ugye akkor még koronaherceg volt, az amerikaiaktól várta továbbra is, hogy töltsék be a csendőr szerepét a Közel-Keleten. Miután Bassár el-Aszad vegyi fegyverekkel támadta a szunnita lakosságot, az Obama-kormány fajsúlyos reakciója nélkül, egyértelművé vált, hogy megváltozott az amerikai külügy. Mohamed ezért azt mondta, hogy már nem érdemes bízni egyik szövetségünkben sem.

Később úgy döntött, hogy beszáll a jemeni polgárháborúba. Először csak pénzzel és fegyverekkel támogatta a menekülő szunnita kormányt, viszont nem kellett sokat várni és Rijád a légiert is bevetette a húsz állások ellen.

Miért tette ezt?

Mert tartott attól, hogy Irán-barát kormány jön létre Jemenben, ugye a lázadókat pont Teherán támogatja. Szaúd-Arábia ebben a témában már addig ment, hogy félretéve a hagyományos zsidó-arab ellentétet, Izraellel is barátságosabb diplomáciába kezdett, ha az Irán elleni fellépésről volt szó. A helyzet odáig fajult a [Reuters](#) beszámolója szerint, hogy a szaúdiak közös szunnita haderőt akartak építeni egyiptomi vezetéssel, amiből végül arab koalíció lett, az ő vezetésükkel.

A konfliktussal persze a jemeni emberek jártak a legrosszabbul, plusz MbS, aki a gyors siker helyett beleragadt a konfliktusba. A helyzet nem javul, Rijád már óriási [vérdíjat tűzött ki](#) a lázadók vezetőjének (*Abd-ul-Malik al-Húsz*) fejére. Tömeges éhínség, [terjedő kolera](#), a szaúdiak a civileket is [bombázzák](#), a háború tart. Az arab koalíció már [az ENSZ feketelistáján van](#). A jemeni konfliktus pont az utóbbi napokban vált eggyel súlyosabbá, mikor Jemenből kilőttek egy ballisztikus rakétát a Rijád közelében fekvő Kálid király nemzetközi repülőtér felé. A szaúdiak szerint a fegyver iráni gyártmányú volt.

Ebből aztán lett egy burkolt, félig-meddig, ímmel-ámmal, hellyel-közzel hadüzenet is. Szalman Boris Johnson brit külügyminiszternek azt mondta, hogy Irán lépését, miszerint ballisztikus rakétát ad a jemenieknek, háborús cselekedetnek tekinti. Haszan Róhání iráni elnök válaszolt is neki, hogy mégis mit csináljon Jemen, ha épp szétbombázzák az országot? Azt viszont tagadták, hogy tőlük lenne a rakéta.

Ezen kívül sikerült a szaúdiaknak kirobbantani az Öböl-menti válságot is (*persze Doha sem volt egy angyal*), azzal, hogy néhány szövetséggel karöltve elszigetelték Katart, elvileg Donald Trump engedélyével.

Korábbi elemzésünket ebben a témában itt olvashatják:

[Megpróbáltuk megfejteni a közel-keleti helyzetet, de sokkal bonyolultabb, mint hittük](#)

Miért vonták blokád alá Katart? Mik az igazi okok? Mik lehetnek a következmények? Irán-ellenes egységfront szaúdi vezetéssel vagy terrorizmus elleni harc? A katari nagyhatalmi ambíciókat akarják visszaszorítani? Donald Trump engedélye vagy rijádi agresszió? Újabb háború lehet a Közel-Keleten? Mennyire középkori módszer a blokád, van értelme az

egészek?

Mohamed herceget hazájában összességében népszerűvé tette az Irán elleni kérelhetetlen harc. A helyzetet bonyolítja, hogy nem csak a szimpla dominancia a tét, hanem vallási különbség is van köztük. Ennek egyik következménye, hogy Szaúd-Arábiában még 2016-ban kivégezték a meglehetősen jól ismert Nimr al-Nimr síta ajatollahot, komoly iráni felháborodás mellett. Irán ezután hagyta, hogy a kivégzés ellen tiltakozó tüntetők felgyújtsák Szaúd-Arábia teheráni nagykövetségét, mire válaszul a szaúdiak más öböl-menti országokkal együtt visszahívták a nagyköveteiket.

Mohamed Szíriában is nyomul, inkább kevesebb, mint több sikerrel. Rengeteg pénzt ölt az ellenzék támogatásába, de Irán hatékonyabban működik a polgárháborúban.

Az iráni-szaúdi ellentétről lehetne írni egy külön elemzést is, röviden összefoglalva nagyon utálják egymást, mindketten dominálni akarnak a Közel-Keleten, ehhez hozzájön egy vallásháborús dimenzió is, ennek az egyik végső eredménye az, hogy Jemenben, aztán hamarosan lehet, hogy már Libanonban is, proxy-háborút vív egymással a két állam.

Libanon

Libanon azért válhat a következő helyszínné köztük, mert Szaad Haríri libanoni kormányfő Szaúd-Arábiában felvett videóüzenetben lemondott posztjáról. Elmondása szerint a Hezbollah meg akarja ölni őt, a szervezet mögött Irán áll. Ez sokak szerint kamu, csak Rijád érte el valahogy, hogy lemondjon Haríri, hogy aztán egy újabb indok legyen az Irán elleni harchoz. A másik oldal szerint viszont egyenesen fogva tartják a volt kormányfőt Rijádban (*aki azóta már Franciaországban van, szóval nem nagyon tartották fogva*) és úgy kényszerítették a lemondásra.

Haríri egyébként tényleg nem a Hezbollah cimborája, Dél-Libanonban megpróbálta őket lefegyverezni, de aztán hamar rájött, hogy inkább nem bolygatja ezt a témát, mert a Hezbollah katonailag ütőképesebb, mint a libanoni reguláris haderő, ráadásul a politikai szárnyuk is komoly beágyazottsággal bír, tekintve, hogy a koalíciós kormány tagjai. Rafik Harírit ők robbantották fel, aki Szaad apja volt.

Végül is az egész lemondásból az lett, hogy Szaúd-Arábia mélységesen felháborodott Haríri kigolyozásán, a Hezbollahot és Iránt vádolva. Teherán szerint viszont szaúdi és amerikai nyomásra történt a lépés, hogy feszültséget keltsenek a térségben Iránnal szemben, sőt, a Hezbollah szerint Szaúd-Arábia hadat üzent Libanonnak.

Pár szó az amerikaiakról

Szaúd-Arábiának érdeke, hogy Trump kiugorjon az Iránnal kötött atomalkuból és újabb szankciókat vezessen be Teheránnal szemben. A gazdaságuk gyengülne, megállna az olajárak zuhanása -> Szaúd-Arábia versenyképessége javulna. Ha Washington felrúgja az egyezményt, Irán nukleáris fegyvereket fejleszthet -> az USA ismét teljesen ellenségessé válik velük szemben, ahogy az már most is látható -> Szaúd-Arábia örül. Namármost, ha Rijád folyamatosan háborút/háborús klímát tart fenn, amibe belevonja Iránt is, akkor mutogathat Washingtonban (*meg a többi szövetségésénél*) Teheránra, hogy ugye, látjátok, megmondtuk.

Van egy olyan tippünk, hogy Harírit Rijád kényszerítette lemondásra, mert a Hezbollahnak nem állt érdekében egy ellene történő merénylet, nekik elfogadható a jelenlegi politikai rendszer. Van szaúdi állampolgársága, ott is komoly érdekeltséggel bír, abszolút az elit tagja. Miért kényszerítették lemondásra? Talán azért, mert Bin Szalman személyesen nem volt vele elégedett, ezért megszarolhatta a Rijádban tartózkodó családjával, vagy talán nem is kellett megszarolni, Haríri a hűségét bizonyította Mohamednek azzal, hogy távozott, így a szaúdiak jelezték, hogy nem elégedettek a libanoni helyzettel, főleg az iráni térnyeréssel – persze ez már csak a mi fejtegetésünk.

Hogy tovább bonyolítsuk: abban is van ráció, hogy Haríri tényleg önmagától mondott le, hogy a 2018-as libanoni választásokon Hezbollah-ellenes jelöltként induljon. Ez viszont megint szaúdi érdek, mindenki rakja össze, ahogy gondolja.

Létezett egy hallgatóságos egyezség, ami eddig békében tartotta az országot. Rijádnak nem volt erőforrása ahhoz, hogy növelje a befolyását Libanonban, Iránnak tetszett, hogy nyugi van a Hezbollah hátszögében, ezért stabilnak tűnt a status quo. Igenám, de Teherán ebben az állóvízben egyre nagyobb befolyást szerzett, ami egészen odáig elért, hogy a libanoni keresztények békülékeny hangnemre váltottak Aszaddal, ami ugye Rijád számára nem jó buli – ez a második fejtegetésünk.

A végső cél szerintünk az, hogy a Hezbollah visszaszoruljon Libanonban és ezzel párhuzamosan csökkenjen Teherán befolyása az országban.

Libanontól függetlenül is állíthatjuk, hogy a kőkemény perzsa nyomulást csak hasonlóan erős fellépéssel lehet ellensúlyozni, amiben MbS nyugati partnerekre is találhat, hogy mást ne mondjunk: az Egyesült Államok. Ehhez az is kell, hogy Washingtonban újra felkapják a közel-keleti fonalat, mert a mostani csapongó politika nem vezet eredményre.

Vízió 2030

Mohamed bin Szalmanak nem csak a külpolitikát illetően van elképzelése a királyságról, hanem kidolgozta a Vízió 2030 nevű programot, ez egy komoly reformcsomagot takar, aminek keresztülviteléhez, a politikai stabilitás megőrzésével együtt jól jöhetett az, hogy néhány nemkívánatos elemet eltávolított, mert ahol változás van, ott érdeksérelem is van.

Szaúd-Arábia gazdasága legfőképp az olajra épül, ezért ki van téve az ár-ingadozás veszélyének. Arról nem is beszélve, hogy egyszer elfogy a folyékony arany, és akkor mi lesz? Mohamed ezt felismerve arra jutott, hogy meg kell szüntetni a totális függést a fosszilis energiahordozóktól. Ebben odáig ment, hogy a Saudi Aramco vállalatot részben eladná.

Elsősorban a szolgáltatási szektort fejlesztené, köztük az egészségügyet, az oktatást és a turizmust. Összességében felturbózná a nem olajalapú kereskedelmet.

Mohamed népszerűségét az is növeli, hogy lazítana az ultrakonzervatív hozzáálláson, így több jogot kapnának a nők. Távolodna a vahabita iszlám ideológiától, csökkentené a vallási rendőrség befolyását.

Bár a mostani csigalassú döntéshozatalt látva, nehéz lesz keresztülvinni ezeket. Arról nem is beszélve, hogy komoly rivális csoportok alakulhatnak ki, így tehát ez a leszámolás a Vízió 2030 elhozatalát is elősegítheti. Gyorsulhat a működés, kevesebb az ellenfél.

A túlzott bürokrácia elleni harca már a gyakorlatban is megmutatkozott. Elvárja, hogy a tárcák havi tervezést végezzenek, majd jelentsék, hogy mit csináltak. Emellett rendszeresen szemmel tartja a

minisztériumok főkönyveit.

Az olajminisztert rögtön leváltotta, hogy egy hozzá hűséges embert ültessen a helyére, az ő javaslata volt az is, hogy az OPEC-országok visszafogják a termelést, így felnyomva az árakat.

[Itt lehet olvasni](#) részletesen, angolul is a terveiről.

Szóval mi ez a leszámolás?

Ahogy írtuk, korrupció vádjával letartóztatták a királyi család 11 tagját, 4 jelenlegi minisztert és korábbi kormánytagokat (*körülbelül harmincat*). Ezt nem úgy kell érteni, hogy most börtönben vannak és zabkását esznek, hanem a Ritz-Carlton hotelben őrzik őket, a vagyoniukat elkobozták. Állítólag egy herceg meg is halt, mert nem akart foglalkozni a letartóztatással, tűzharc lett belőle. Manszúr bin Mukrin herceg rejtélyes helikopterbalesetben hunyt el a napokban, a jemeni határ közelében, nem kizárt, hogy ennek is köze van a tisztogatáshoz.

Ide a lóvét

A hírek szerint a korrupcióellenes bizottság 800 milliárd dollárt akar visszaszerezni. Ez nagyon sok pénz, jóval több mint a szaúdiak egy éves GDP-je.

A letartóztatások elsősorban négy fontos szektort érintettek:

- bárki, aki joggal tarthatott igényt a trónra (*például: a korábbi király fia Mutaib bin Abdullah, vagy a helikopterbalesetben elhunyt Manszúr bin Mukrin*)
- haderő: Abdullah al-Szultán a flotta vezetője volt, a fent említett Mutaib a Nemzeti Gárda első embere
- gazdaság: a hatalmas vagyonnal rendelkező Al-Valíd bin Talál, a gazdasági- és tervezési miniszter Adel Fakíh, valamint Amr al-Dabbag, a Befektetési Hatóság volt vezetője és Ibrahim al-'Asszáf, az Aramco igazgatósági tagja
- média: Valíd al-Ibrahim, a Middle Eastern Broadcasting Company elnöke

Ha csak az erő szempontjait nézzük, teljesen érthető, racionális lépés volt ez. Adott egy trónörökös, akinek komoly víziója van az ország átalakításáról. Sokan ezt ellenzik. Mit csinál? Eltakarítja az ellenzékét már az előtt, hogy egyáltalán papíron is hatalomra kerülne. A fogalmakat a szaúdi értelmezési keretben tessék elképzelni, tehát az ellenzék is a hatalom tulajdonképpen, itt az udvaron belüli különböző érdekcsoportokról van szó.

MbS ezzel elkezdte felszámolni azt a hatalmi struktúrát, ami nagyapja (*Ibn Szaúd*) halála óta jellemezte az udvart. Ez biztosította a békés utódlásokat (*kivétel az 1964-es és 1975-ös puccs*), de le is lassította a monarchiát, hogy jellemzően az idősebb generációk kezében volt a hatalom. Ha ezt felszámolva sikerül konszolidálnia hatalmát Mohamednek, nem csak Szaúd-Arábiát, de a Közel-Keletet megváltoztathatja.

A trónörökös remekül ismerte fel, hogy át kell alakítani a gazdaságot és a társadalmat is. Hátszaga már van: a zömében 30 év alatti fiatalok, akik szintén megújítanák a rendszert. A társadalmi-vallási kérdésekben várhat a legnagyobb harc Mohamedre. Ha a mérsékelt iszlámhoz akarja vezetni a szaúdiakat, erős ellenállásra számíthat a vallási vezetők és az idősebb korosztályok részéről. Akár általánosnak is mondható ez a reakció a társadalom részéről: ha jön egy személy, aki felrúgja a

normákat, akkor az valakikben reményt, másokban félelmet kelt.

Az a meglepő...

...hogyan a leszámolás tervezése titokban tudott maradni. Bin Szalman hatalomkoncentrációja – ha olykor lopakodva is – már legalább egy éve zajlik. A mostani akcióról kormányzati-politikai személyek, de még katonai vezetők sem tudtak, annyira gyorsan történt. Elég csak Mutaib bin Abdullah személyére gondolni, aki szintén az érintettek között van, pedig a Nemzeti Gárdának volt a főparancsnoka.

Talán nem is lehetett rá számítani, mert ilyen nyílt leszámolás már évtizedek óta nem volt a családban. Kérdés, ha tudnak róla, mit tesznek? Rijádban nagyon lassú a döntéshozatal, ezért ha érzékelték/éreztek volna a veszélyt, akkor sem tudtak/tudtak volna elég gyorsan lépni.

Mi nem tartjuk elképzelhetetlennek azt sem, hogy Bin Nájif utódlásának támogatóit távolítja el Mohamed, de erre nincsenek bizonyítékok.

Egyik háttérbeszélgetésünk során a téma egy szakértője így foglalta össze röviden a helyzetet:

„Amit láthatunk, az az, hogy Bin Szalman felszámolja a rivális hatalmi központokat, a pénzügyi elitet, a média egyes képviselőit, illetve mindenkit, akinek lehetnek még bármilyen igényei a trónra.”

Mohamed bin Szalman tervei tehát jól látszanak, de ahhoz, hogy megerősítse hatalmát, nem lesz elég leszámolni a királyi család néhány tagjával, hanem komoly sikereket kell elérnie, amik egyelőre hiányoznak.

Az viszont kétségtelen tény, hogy a döntéshozatalt fel kell gyorsítani, a stratégiát meg kell újítani, ahogyan az olajfüggő gazdaságra is ráfér a reform. Az idős királyok kora után itt az ideje a generációváltásnak is. Bin Szalman fiatal, Bin Nájif helyére 33 éves belügyminisztert ültettek, hogy lassan teljessé váljon a fiatalok előrenyomulása.

A valódi hatalom már az övé, az öreg királlyal szemben. A lassú döntéshozatalból következő kiszámíthatóság megszűnni látszik. A kérdés ott kezdődik, hogy Bin Szalman megfelelő személy lehet-e arra, hogy megújítsa Szaúd-Arábiát? Aztán ott folytatódik, hogy elég megfontolt-e ahhoz, hogy ne vezesse háborúba a királyságot Irán ellen?

Bevezető szöveg tartalom oldalon:

Hercegek, hivatalban lévő miniszterek rács mögött, rejtélyes helikopterbaleset, családon belüli leszámolás. Úgy tűnik, hogy Mohamed bin Szalman, az ambíciózus trónörökös tisztogatásba kezdett. Mi történik Szaúd-Arábiában? Felülírják a közel-keleti erőviszonyokat? Átalakul a királyság, de azt egyelőre senki nem látja, hogy mi lesz belőle. Elemzés.

Forrás URL: https://alfahir.hu/2017/11/20/szau_arabia_rijad_mohamed_bin_szalman_kozel_kelet_hatalmi_harc